

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26.02.1993, sp. zn. 4 Cao 16/93, ECLI:CZ:VSPH:1993:4.CAO.16.1993.1

Číslo: 9/1995

Právní věta: Podle ustanovení § 33 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, lze uplatnit nárok na úpravu (zvýšení) starobního důchodu jen z důvodu individuálního důchodového připojištění (např. podle ustanovení vyhlášek č. 114/1953 Ú. l. a č. 156/1954 Ú. l.), nikoli z důvodu penzijního nadlepení (zrušeného nařízením vlády č. 18/1954 Sb.).

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 26.02.1993

Spisová značka: 4 Cao 16/93

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Důchod

Předpisy: 87/1991 Sb. § 33 odst. 4

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení z 10. 3. 1992 byla navrhovatelova žádost o úpravu (zvýšení) jeho starobního důchodu podle ustanovení § 33 odst. 4 zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, zamítnuta s odůvodněním, že zmíněné ustanovení (blíže provedené vyhláškou č. 222/1991 Sb.) umožňuje dávku upravit jen účastníkům individuálního důchodového připojištění, jímž byly jejich nároky kráceny podle vyhlášky č. 117/1955 Ú. l., nikoli však účastníkům dřívějšího penzijního nadlepení. V opravném prostředku navrhovatel namítal, že mu Česká správa sociálního zabezpečení odpírá zvýšit starobní důchod podle výše již zmíněné právní úpravy neprávem. Připomínal, že výměrem bývalého Státního úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 27.7.1954 mu byl zaručen jeho nárok na důchod z penzijního nadlepení ve výši 250 Kč měsíčně, jež mu až do uvedené doby zaručoval Penzijní ústav zaměstnanců sociálně pojišťovacích ústavů, a dovozoval, že ručitelem plnění je stát, který také převzal v té době nastřádanou příspěvkovou a prémiovou rezervu a začlenil ji do státního rozpočtu. Státní záruka na doplatek důchodu ve výši 250 Kč měsíčně tedy trvá nadále.

Krajský soud v Brně opravnému prostředku navrhovatele nevyhověl a přezkoumávané rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení potvrdil, vycházející z výpovědi navrhovatele slyšeného jako účastník řízení k důkazu, z vyjádření České správy sociálního zabezpečení a z obsahu dávkového spisu; po zhodnocení zjištěného skutkového základu uzavřel, že navrhovatelově požadavku nelze přisvědčit. Mezi účastníky řízení se provedeným dokazováním stalo nesporným, že navrhovatel byl

účasten penzijního nadlepení u bývalého Národního penzijního ústavu zaměstnanců sociálně pojišťovacích ústavů v Praze; dnem 1.1.1954 přešly nároky z tohoto penzijního nadlepení podle ustanovení § 2 nařízení vlády č. 18/1954 Sb. na bývalý Státní úřad důchodového zabezpečení v Praze, který výměrem ze dne 27. 7.1954 zaručil navrhovateli nárok na 250 Kč měsíčně, jako nárok z důchodového připojištění. Mezi účastníky je rovněž nesporné, že navrhovatel nebyl účasten žádného jiného připojištění, konkrétně žádného individuálního připojištění. Zákon č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, a prováděcí vyhláška č. 222/1991 Sb. se nároků osob, které vyplývají z bývalého institutu penzijního nadlepení, nedotýkají, ale upravují pouze přepočty nároků trvajících z individuálního připojištění. Stát sice vyjádřil záruku plnění dávek penzijního nadlepení ve vládním nařízení č. 18/1954 Sb., když převzal závazky dřívějších náhradních pojišťovacích ústavů, tyto nároky však dalšími zákony upravujícími sociální zabezpečení občanů (konkrétně zákonem č. 55/1956 Sb. a zákonem č. 101/1964 Sb.) modifikoval a po vydání zákona č. 121/1975 Sb. zrušil. Vzhledem k tomu, že navrhovatel uplatnil žádost o starobní důchod v roce 1969, byl mu důchod přiznán za účinnosti zákona č. 101/1964 Sb.; ve výpočtu výše důchodu se promítlo po úpravě stanovené v ustanovení § 125 citovaného zákona i penzijní nadlepení. Další úpravu starobního důchodu navrhovatele stávající právní úprava neumožňuje.

V odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně navrhovatel podrobně rozebíral své námitky uplatněné již v opravném prostředku proti rozhodnutí orgánu sociálního zabezpečení, zejména opětovně zdůrazňoval, že státní záruka trvání nároku na výplatu dávky z bývalého penzijního nadlepení nebyla nikdy zrušena, a požadoval proto zvýšení svého starobního důchodu o částku 250 Kč měsíčně zpětně od roku 1969.

Vrchní soud v Praze svým rozsudkem potvrdil rozsudek soudu prvního stupně a žádnému z účastníků řízení nepřiznal nárok na úhradu nákladů odvolacího řízení.

Z odůvodnění:

Navrhovateli byl výměrem (rozhodnutím) bývalého Státního úřadu důchodového zabezpečení v Praze z 27.7.1954 stanoven (se zřetelem k ustanovení § 2 vládního nařízení č. 18/1954 Sb., o úpravě nároků z dosavadního penzijního nadlepení) ke dni 1.7.1954 jeho nárok částkou 250 Kč měsíčně podle ustanovení § 3 téhož nařízení a vyhlášky č. 101/1954 Ú. l. Rozhodnutími bývalé Správy důchodů v Praze z 18.3.1969 a z 4.9.1969 byl pak navrhovateli přiznán podle ustanovení § 11 zákona č. 101/1964 Sb. plný starobní důchod a při stanovení jeho výše byl nárok z penzijního nadlepení vyjádřen podle ustanovení § 125 zákona č. 101/1964 Sb. tzv. stoprozdílem ve výši 100 Kč a po odpočtu daně z důchodů v částce 89 Kč měsíčně mu byl přiznán k výplatě důchod ve výši 1152 Kč měsíčně. Vzhledem k tomu, že navrhovateli vznikl nárok na starobní důchod po 1.7.1964, byl mu tedy při stanovení výše dávky zhodnocen i nárok z bývalého penzijního nadlepení, byť po omezení vyplývajícím z ustanovení § 125 odst. 3 zákona č. 101/1964 Sb.

Pokud se navrhovatel domáhá úpravy (zvýšení) starobního důchodu podle ustanovení zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, odvolací soud, shodně s již vyjádřeným právním názorem obsaženým v rozsudku soudu prvního stupně, připomíná, že zmíněným zákonem není dotčena úprava nároků z dosavadního penzijního nadlepení (podle vládního nařízení č. 18/1954 Sb.). Citovaným nařízením vlády bylo penzijní nadlepení zrušeno a nároky z něho převedeny do důchodového připojištění, přičemž nároky z dosavadního penzijního nadlepení se zavázal vypořádat bývalý Státní úřad důchodového zabezpečení v Praze. Nároky takto získané a upravené zůstaly sice ještě podle ust. § 84 dříve platného zákona č. 55/1956 Sb., o sociálním zabezpečení, zachovány i nad nejvyšší přípustné výměry, nicméně dalším zákonem o sociálním zabezpečení č. 101/1964 Sb. byly již v závislosti na výši důchodu a době vzniku nároku na důchod z důchodového zabezpečení omezeny; zachovávaly se jen do výše relativního maxima 60 % průměrného měsíčního výdělku, popřípadě 70 % z uvedeného výdělku, a byly sloučeny s důchodem z důchodového zabezpečení a byly považovány za

tento důchod (§ 125 odst. 1,2, 5 zákona č. 101/1964 Sb.). Přitom občanům, jimž vznikl nárok na důchod po 1.1.1976, tedy za účinnosti dříve platného zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, již nemohly být zachovány ani v takto omezené míře, protože ust. § 173 bod č. 8 uvedeného zákona bylo vládní nařízení č. 18/1954 Sb., o úpravě nároků z dosavadního penzijního nadlepšení, zrušeno.

Účastníkům penzijního nadlepšení bylo jinak ovšem umožněno zvyšovat své nároky dále formou individuálního důchodového připojištění (§ 1 a § 11 vládního nařízení č. 18/1954 Sb.) za podmínek blíže upravených vyhláškou č. 156/1954 Ú. l., kterou byly stanoveny podmínky pro důchodové připojištění účastníků dosavadního penzijního nadlepšení za pojistné placené po 31. prosinci 1952; o takovýto případ však v projednávané věci nejde, což ostatně ani navrhovatel netvrdí. Ustanovení § 33 odst. 4 zákona č. 87/1991 a vyhlášky č. 222/1991 Sb. lze proto aplikovat jen tam, kde si občané své nároky zvyšovali podle vyhlášky č. 114/1953 Ú. l. a vyhlášky č. 156/1954 Ú. l., a důchod z připojištění vyplácený (vedle důchodu z důchodového zabezpečení, nikoli ve sloučení s ním v dávku jedinou) je vyplácen ke dni účinnosti zmiňovaného zákona.

Odvolací soud jen znovu připomíná, že platná právní úprava neumožňuje přiznat nároky z dřívějšího penzijního nadlepšení podle výměrů vydaných bývalým Státním úřadem důchodového zabezpečení v Praze v roce 1954 na základě vládního nařízení č. 18/1954 Sb. v rozsahu širším, poněvadž uvedené nároky byly postupně vydávanými novými zákony o sociálním zabezpečení omezeny.

Z uvedených důvodů odvolací soud nemohl shledat navrhovatelovo odvolání důvodným a napadený rozsudek soudu prvního stupně podle ustanovení § 219 o. s. ř. jako věcně správný potvrdil. Žádnému z účastníků nebyla přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení, neboť navrhovatel neměl s odvoláním úspěch. a úspěšnému odpůrci takové náklady nevznikly (§ 250 l, § 246 a § 224 odst. 1 o. s. ř.).

1) srov. také rozhodnutí uveřejněné pod č. 17/1993 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek